

ske. Zbornik čini još ljepšim grafičko oblikovanje, naslovna stranica, brižljivo odabrane fotografije te crtež Julija Njikoša, autorice Ane Dragić (str. 12).

Zvonimir Pelajić

Lazo Vojnić Hajduk, *Dužijanca je zahvala Bogu i pohvala čovjeku*, Udruga bunjevačkih Hrvata „Dužijanca“, Subotica, 2014., 64 str.

Nastavljajući svoje spisateljske ambicije, čiji je jedan od dosadašnjih predmeta interesa bila i dužijanca (*Subotička dužijanca žetvena svečanost*, suautori Andrija Kopilović i Alojzije Stantić, Subotica, 2006; *Obiteljska dužijanca bunjevačkih Hrvata u subotičkom kraju*, Subotica, 2011), Lazo Vojnić Hajduk vratio se ovom običaju bačkih Bunjevaca kao autor (i urednik) knjižice *Dužijanca je zahvala Bogu i pohvala čovjeku*, u nakladništvu Udruge bunjevačkih Hrvata „Dužijanca“.

Smisao njezina izdavanja je programski – predstavljanje javnosti ciljeva djelovanja novoutemeljene Udruge koja je preuzela na sebe organiziranje subotičke Dužijance od HKC-a „Bunjevačko kolo“, što je svojedobno izazvalo zbunjenost i nedoumicu u dijelu hrvatske zajednice u Subotici. U tome smislu usmjereni su i *Predgovor* predsjednika Udruge Andrije Anišića (str. 9-10), *Pogovor* Stjepana Beretića (str. 47) kao i *Riječ direktora* Udruge Marinka Piuškovića (str. 29-30) te početna poglavlja *Temeljne postavke razvojnoga programa* i prvi dio kratkoga poglavlja *Izvedbeni program dužijance* (str. 11-28), u kojima se obrazlažu promjene u organizaciji

dužijance. Najbolje je obrađeno poglavlje *Manifestacije*, u kojemu su kratko prikazane sve manifestacije suvremene proslave dužijance u Subotici, od Blagoslova žita na Markovo, pa do Bandašicinoga kola te dužijanci u okolnim selima (str. 33-45). Međutim, i u ovom dijelu knjižice, a nadasve u rečenim ranijim dijelovima, autor značajni dio prostora posvećuje političkome obračunu s neistomišljenicima u hrvatskoj zajednici uz političko dociranje (str. 11-12, 16-18 itd.), uz istodobno prešućivanje činjenica koje ne idu u prilog iznesenim razlozima za organizacijske promjene i osnivanje Udruge (financijski kolaps HKC-a „Bunjevačkog kola“ za proslavu stote obljetnice dužijance, stečaj i kaznena odgovornost, djelomična personalna istovjetnost tadašnje uprave HKC-a s upravom nove Udruge itd.). Knjižica završava *Prilozima* koji čine Statut Udruge te osnivački akt s popisom osnivača Udruge i njihovim osobnim (?) podacima, kao i fotografijama organizacijskoga odbora i osnivača Udruge te fotografijama Katoličkog divojačkog

društva. U odnosu na dosadašnje autore samizdate, svakako je za pohvalu angažiranje stručne lekture i korekture teksta, te kvaliteta fotografija.

Dojam koji se stječe nakon pročitavanja je da je politikanstvo, koje se u manjoj ili većoj mjeri provlači kroz knjižicu, kompromitiralo programsku nakladničku ideju, katkada je pretvarajući u politički umjesto kulturni manifest. Dodaju li se k tomu u ranijim autorovim djelima već viđeni pokušaji stručne pretencioznosti (grafičke ilustracije na str. 14 i 28), nepotrebno preuzetno korištenje stranih riječi (str. 12, 45) uz karikaturne pogreške („gregs-pleme“ vjerojatno je trebalo biti „gens-pleme“?), isticanje vlastitih zasluga (str. 12, 17, 19, 34 itd.) i razmetljive fotografije vodećih članova Udruge (str. 8, 31), rezultat je ipak dominantno politikantski proizvod, uz primjese kulture, tradicije i vjere. Unatoč upiranju u obrazlaganje opravdanosti, i dalje ostaju nejasni stvarni motivi izdvajanja organiziranja dužijance u Subotici od njezina tradicionalna organizatora HKC-a „Bunjevačkog kola“ (najprije kao gradske, a onda i jedinstvene crkveno-gradske manifestacije od 1993. godine). Međutim, čini se da se oni ipak mogu naslutiti iz knjižice: bit novina jest da će ubuduće organizator subotičke dužijance biti Udruga s HKC-om „Bunjevačko kolo“ i Katoličkim društvom „Ivan Antunović“ (iako je i do osnivanja Udruge, „Bunjevačko kolo“ tijesno surađivalo s Katoličkom crkvom), te da će u tom organizacijskom trokutu novoutemeljena Udruga sklapati sporazume o suradnji, među ostalim i s HKC-om „Bunjevačko kolo“. Tako se između redaka ipak naziru stvarni motivi promjene organizacijskoga okvira du-

žijance, što je unatoč namjerama pisca, knjižica zapravo objelodanila.

Slaven Bačić

Lajčo Perušić, *Tragovima predaka – Povijest loze Perušić*, vlastita naklada, Zagreb, 2014., 171 str.

„Porijeklo prezimena Perušić izvodi se iz grčke riječi *petros/petar/stijena*. Loza Perušića potječe iz XII. stoljeća iz hrvatskog plemena Lapčana-Karinjana, čije je središte, nakon napuštanja prastarog hrvatskog područja, bilo u županiji Pset (po gradu *Persetis* iz rimskog doba, danas kod Bosanskog Petrovca). Prvi pisani dokument o prezimenu nalazimo u jednoj ispravi iz 1437. godine u kojoj se prvi puta spominju Juraj, Petar, Franko i Blaž Perušić. Otkriveni pisani dokument o Gašparu I. kao podbanu nalazi se u hrvatskoj ispravi od 1. ožujka 1484. godine. Perušići pod navalom Turaka sele u Liku gdje je i danas utvrda *Perušić* kod Gospića, te u Dalmaciju gdje se nalazi utvrda *Perušić* kod Benkovca. Najpoznatiji Perušić u XVI. stoljeću je bio Gašpar koji je obnašao dužnost podbana Hrvatske. Kasnije nalazimo njegova potomka Matu Perušića u Transilvaniji (Rumunjska) odakle najvjerojatnije i najlogičnije Perušići vuku svoju lozu u XVI. stoljeću u istočnoj Austrougarskoj, a u kasnijim stoljećima u Bačkoj i Subotici. U Matici rođenih/krštenih Perušići su zabilježeni već 1670. godine i njihov rodoslov se poimence proteže sve do današnjih dana.“

Na ovaj način autor ove vrijedne knjige, poznati književnik i publicist, rođeni Subotičanin Lajčo Perušić, sažeto prikazuje obiteljsku povijest svojih